

JK ACOUSTICS CREATECH III

Sfeer
verhogend....

Tested

MUSIC
emotion

34

Wanneer ik me bedenk dat er momenteel mensen rondlopen die op zoek zijn naar een paar betaalbare luidsprekers voor de audio set in de huiskamer, dan heb ik bijna medelijden met ze. Niet omdat er bijvoorbeeld rond de set prijs van 4000 euro geen mooie luidsprekers te koop zijn, Nee, veeleer omdat er zo veel merken en typen te koop zijn dat het maken van een goede keus bijna onmogelijk is. Mijn advies is altijd; ga naar een goede dealer, vraag advies en beluister meerdere merken. Of ga naar een deskundige dealer die tevens fabrikant is en die kan bogen op kennis, ervaring en een in de loop van vele jaren opgebouwde tevreden klantenkring.

Ketelaar Hifi oftewel JK Acoustics in 't Harde is zo'n dealer/fabrikant en hij maakt al jaren een veelheid aan audio-producten, waaronder luidsprekers. Luidsprekers van de Optimax Junior met een paarprijs van 1049 euro, tot de Ultimate met een paarprijs die, afhankelijk van de uitvoering, doorloopt tot ongeveer 45.000 euro. Voor 4199 euro krijgt u twee Createch III vloerstaande luidsprekers die in diverse uitvoeringen te leveren zijn. Mensen die al wat langer bij het audio wereldje betrokken zijn zullen misschien de naam Createch herkennen. Ruim tien jaar geleden ontwierp Ketelaar de Createch I, gevolgd door de Createch II, een luidspreker die goed verkocht werd en nog steeds wordt. De Createch III is de recent gelanceerde opvolger die de nu uit drie modellen bestaande Createch serie complementeert.

Specificaties

Op het oog bestaat er nauwelijks verschil in grootte tussen de II en de III omdat de verhoudingen hetzelfde gebleven zijn. Met zijn maten van 86, 22 en 28 cm (h x b x d) is de III 4 cm hoger, 2 cm breder en 6 cm dieper dan de II. Hij is ook 1000 euro per paar duurder. Daarvoor loopt hij wel verder door in het laag, dat nu niet begint bij 58 Hz, maar bij 38 Hz. Beide typen lopen door tot 39 kHz. De gemiddelde impedantie is 8 Ohm en in combinatie met een rendement van 89 dB betekent dit dat de Createch III tot de versterkervriendelijke luidsprekers kan worden gerekend waarbij in dit geval 35 Watt vermogen per kanaal volgens opgave van de fabrikant genoeg moet zijn om hem

aan te sturen. JK Acoustics noemt de Createch III een open luidspreker met kritisch gedempte poort. Deze poort, waarmee de laagste frequenties optimaal worden afgesteld, bevindt zich aan de achterzijde van de kast. Het tweeweg systeem maakt gebruik van keramische units die gefabriceerd worden door de gerenommeerde Duitse firma Accuton, voorheen bekend onder de naam Thiel en Co. Het kantelpunt tussen beide units ligt op 3300 Hz. Kwalitatief prachtige units die echter als nadeel hebben dat ze vrij eenvoudig te beschadigen zijn. Gelukkig zit er voor beide units een fijnmazig rooster waardoor (ongewild) aanraken wordt voorkomen. Bij het ontwerpen van de behuizing is er veel aandacht besteed aan het voorkomen van ongewenste resonanties. In het kader daarvan is voor de zijwanden gekozen voor een opbouw uit latjes van 20 mm esdoornhout. De overige wanden zijn opgetrokken uit gefineerd MDF. Ter vergroting van de massa aan de basis is het onderste deel van de kast gevuld met zilverzand, opnieuw ter demping van eventuele ongewenste resonanties in de kast. Ter onderdrukking van de staande golven in de kast helt de voorzijde van de luidspreker licht achterover. Intern wordt van den Hul bekabeling ingezet en voor de filtering wordt onder andere gebruik gemaakt van Leclancee condensatoren en zelfgemaakte spoelen. De laag aan de achterzijde geplaatste luidsprekerkabelaansluitingen zijn geschikt voor 10 mm² kabel en banaanpluggen. De kast rust op vier rubberen dempers welke de luidspreker ontkoppelen van de vloer.

Opstelling

Van oorsprong werd JK Acoustics gevormd door een team van medewerkers rondom oprichter en eigenaar Johan Ketelaar. De laatste jaren is een deel van het ontwerpen overgenomen door zoon Marthijn Ketelaar en de Createch III is in zijn geheel ontworpen door Marthijn. Hij is dan ook degene die het 26 kilo per stuk wegende recensiepaar bij mij aflevert en naar de op de tweede verdieping gelegen luisterruimte draagt. Standaard zijn de kasten zwart gelakt of in diverse kleuren gebeitst hout beschikbaar. Maar op verzoek kunnen ze in elke RAL kleur worden geleverd. Het lakwerk van de recensie-exemplaren ziet er goed uit. Ketelaar beveelt aan om de luidsprekers vrij in de ruimte op te stellen en in mijn opstelling staan ze dan ook ruim verwijderd van de tussen de luidsprekers opgestelde Pass Labs X260.5 mono eindversterkers en het verder naar achteren geplaatste audiorack waar de meeste audio apparatuur op geplaatst is. Lp's worden gedraaid op de TW Acoustic Raven Two draaitafel waarvan ik de SME 309 arm met Lyra Delos MC element gebruik. Deze geeft het signaal door aan de ASR Basis Exclusive phono voorversterker. Digitale albums komen van de NAD M50/M52 combinatie waarvan de files naar analoog om worden gezet door de Metrum Acoustics NOS DAC Pavane. De enige belangrijke speler die niet op het rack staat is de onder handbereik van de luisterplek opgestelde Classic V2 passieve voorversterker van Music First Audio. De phono interlink (DIN-XLR) is de Golden Reference van Cardas, digitale interlinks zijn van het type Diamond ■■■NEXT

van AudioQuest, als analoge interlinks worden van den Hul D102 MKIII (XLR) ingezet en de single wire luidsprekerkabels zijn van Pink Faun; type SC-1-2.

Luisteren

De in de luidspreker gebruikte Accuton units zijn gefabriceerd van het extreem harde materiaal Alpha corundum. In 1984 vond Bernhard Thiel, destijds als engineer werkzaam bij Backes & Müller, een proces uit waardoor het mogelijk wordt om dunne vellen van dit materiaal te produceren. Uit de vellen worden stijve, lichtgewicht luidspreker conussen

vervaardigd welke gekenmerkt door een hoge interne absorptie. Deze conussen hebben een brede bandwijdte en een lage mate van vervorming. Aanvankelijk slechts beschikbaar voor Backes & Müller, tot Thiel de firma verliet en zijn eigen bedrijf stichtte.

Met deze Accuton gegevens in het achterhoofd en wetende dat er door ontwerper Marthijn Ketelaar erg veel aandacht besteed is aan het zo veel mogelijk uitsluiten van storende resonanties, verwacht ik nog voor ik ook maar één enkele noot gehoord heb, dat de luidsprekers zullen worden geken-

merkt door een 'transparant', 'snel', 'schoon' en dus gedetailleerd geluid. Vrij van vervorming en andere ongewenste artefacten. Ik ben dan ook niet echt verbaasd deze kenmerken terug te horen wanneer ik een hoge resolutie opname van Bellini's Norma selecteer. Het betreft een DECCA opname uit 2013 met Cecilia Bartoli in de hoofdrol. Ik verwacht een ouverture die uit de luidsprekers 'knalt', die klinkt als een live opname terwijl het wel degelijk een studio opname betreft. Ik word niet teleurgesteld. Wat verder opvalt is het volwassen karakter van het geluid. De luidspreker klinkt groter dan je op grond van zijn formaat in eerste instantie zou vermoeden. De gemiddelde monitor luidspreker uit deze klasse loopt minder ver door in het laag maar neemt, in combinatie met de stand waarop hij rust, wel meer fysieke ruimte in. Evenmin word ik teleurgesteld wanneer ik in het bekende *Casta Diva* Norma's liefde voor Pollione (rol van John Osborn) en in *Dormono Entrambi* Norma's liefde voor haar kinderen beluister. De Crea-tech III geeft de emotie in de opname feilloos weer. Zo mogelijk nog aangrijpender is de woedende Cecilia in *Son Vendicata Adesso*. Instrumenten klinken authentiek en verfijnd.

Heel natuurlijk

Van klassiek naar jazz is in mijn beleving niet zo'n grote stap. Ook al staan er nu wel minder uitvoerenden in de spotlights en staan de microfoons niet in een Züricher studio maar in een club in Uptown, Chicago. En wel in The Green Mill, de thuisbasis van Patricia Barber. Ik heb het dan over het album 'Companion', in de verdoeking van Mobile Fidelity Sound Lab, Half-Speed Mastered by Paul Stubblebine, gelimiteerd uitgebracht in een box van twee lp's van elk 180 gram. Kant 1 opent met *The Beat Goes On*. Eén van de redenen om juist dit nummer te draaien is dat Patricia hier niet achter de piano zit maar achter een Hammond B-3 orgel, een in mijn oren heerlijk klinkend instrument. Wanneer de luidspreker ertoe in staat is om dat weer te geven, dan klinkt deze opname van dat orgel als de perfecte combinatie

van ijle, fragiele klanken die desondanks gewicht en massa hebben. De Createch III doet dat met verve en zet, loskomend van de luidsprekers, een mooi stereo-beeld neer waarin de akoestiek van de ruimte volledig tot uitdrukking komt. Ook de drums en percussie klinken heel natuurlijk; tom tom, belletjes, vel van de tamboerijn etc. Ik neem me ter plekke voor om weer meer lp's te gaan draaien en minder snel naar de iPad te grijpen wanneer ik muziek wil horen. De daad meteen maar bij het woord voegend pak ik voor een stukje elektronische muziek ook maar een lp. De Extended Vinyl Edition van Yello's album *Stella* op Music on Vinyl met twee bonus tracks, waarvan ik de 12" mix van *Vicious Games* draai. Wat opvalt is de heldere stem van de zangeres en de strakke beats die uit de luidsprekers rollen. Iets slanker dan ik normaliter gewend ben.

Live opnamen

Een volgende greep in de platenkast, ditmaal in het deel dat gereserveerd is voor zangeressen, levert een dubbel lp op van *Tori Amos*; *American Doll Posse*. Voordat ik de naald in de groef van *Almost Rosey* laat zakken aarzel ik even. Tenslotte kan ik haar stem slechts dan velen - sorry fans - wanneer de installatie in staat is om deze optimaal, dus schoon en onvervormd, weer te geven. Maar de lichte twijfel blijkt ongegrond, opnieuw bewijst de speaker dat hij iets heeft met vrouwenstemmen. Mannenstemmen staan weer in een andere kast. Net als bij de vrouwen het geval is, staan ook deze albums niet op alfabet. Maar sommige hoezen springen er uit omdat ze zo herkenbaar zijn. Bijvoorbeeld het rijtje van *Frank Sinatra*. *Sinatra At The Sands*, met *Count Basie & The Orchestra*, arranged and conducted by *Quincy Jones*, original master recording op *Mobile Fidelity*. De speaker laat niet alleen 'old blue eyes' swingen. Ik doe dapper mee. Openingsnummer *Come Fly With Me* laat *The Orchestra* in 'Full Swing' horen terwijl het daaropvolgende ingetogen *I've Got A Crush On You* meer gefocuseerd is op een gevoelige, en bij tijd en wijle komische, *Frank Sinatra*. Wie mijn voorkeur voor

live opnamen kent zal het niet verbazen dat ik deze bespreking eindig met een dergelijke dubbel lp. In 2010 kwam er een dubbel lp uit met daarop live opnamen van het *TROS* programma *Sesjun*. Trompettist/zanger *Chet Baker* trad in totaal zevenmaal op in dit fameuze programma. Onder andere met de regular touring band uit die periode halverwege de zeventiger jaren, naast *Chet* bestaande uit *Jacques Pelzer* op fluit, *Harold Danko* op piano en *Cameron Brown* op bas. Je hoort dat *Chet* zich thuis voelde in deze ambiance wanneer je luistert naar *There Will Never Be Another You*, *I'm Old Fashioned* en *Chet's Theme*. Misschien komt het ook door de rust die gecreëerd wordt nu er geen drums of liever bekkens aanwezig zijn waardoor *Chet* gedwongen wordt om luider te spelen. De *Createch III* geeft de sfeer uitstekend weer en weer is het de snelheid, de verfijnde detaillering en de helderheid die opvallen.

Conclusie

In de weken die ik samen met de *Ketelaar* luidsprekers doorbreng vraag ik me regelmatig af hoe het toch komt dat veel van de consumenten die ik spreek bij het kiezen van een audio component totaal aan de Nederlandse merken voorbij gaan en hun selectie beperken tot het aanbod uit het buitenland. Diegenen die ik er in het verleden naar gevraagd heb gaven meestal aan dat hun keus met name bepaald werd door de namen die goed scoorden in veelal grote buitenlandse High End magazines. Mijn reactie daarop staat in feite in de inleiding van deze recensie; zoek een betrouwbare dealer en gebruik alleen uw oren. Het zou me niet verbazen wanneer juist die oren u op het pad naar een *JK Acoustics Createch III* zouden zetten. In ieder geval maak ik er nog even gebruik van dat *Marthijn* de luidsprekers nog niet heeft opgehaald door nog een stukje van

The *Sesjun* Radio Shows te draaien. En *Chet* gaf dan zelf misschien de voorkeur aan een drum-less quartet, ik zelf hoor toch ook wel graag een keer drummer *John Engels* die *Chet* en bassist *Jan Voogd* begeleidt in het Amsterdamse Concertgebouw op 19 juli 1984 in *My Foolish Heart* en *Margarine*.

Jan de Jeu

PRIJS
JK ACOUSTICS CREATECH III € 4.199,- PER SET
JK ACOUSTICS, WWW.JKACOUSTICS.COM

» END